

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ХАРАКТЕРИСТИКА ТАНЦЮВАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
ГУЦУЛЬЩИНИ**

Кваліфікаційна робота (пояснювальна записка)

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка
Спеціальності 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Чемітова Юлія Володимирівна

Керівник доцент Рехліцька А.Є.
Рецензент доцент Форостян А.Ф.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретична основа твору	5
1.1. Історична довідка.....	5
1.2. Мотивація.....	9
РОЗДІЛ 2. Ідейно – тематичний аналіз	11
2.1. Лібрето.....	11
2.2. Архітектоніка номеру.....	11
2.3. Тема, ідея, жанр, стиль, форма, вид.....	12
2.4. Дійові особи та виконавці.....	12
2.5. Музична основа.....	12
2.6. Опис костюмів.....	13
РОЗДІЛ 3. Запис танцю	16
3.1. Сценарно – композиційний план.....	16
3.2. Умовні позначення.....	22
3.3. Запис композиції.....	22
3.4. Опис комбінацій (за тактами).....	25
ВИСНОВКИ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
Додаток А (Чоловічий костюм)	35
Додаток Б	36
Додаток В(Жіночий костюм)	37
Додаток Г	38

ВСТУП

Актуальність теми. Процес взаємовпливу та взаємозбагачення національних культур стає результатом їхньої культурної взаємодії і надає основний поштовх для розвитку будь-якого мистецтва. Творчо взаємовпливаючи одна на одну, національні культури вдосконалюють хореографічне мистецтво, збагачують його новими виразними засобами, які, набуваючи певної форми, стають справжнім надбанням різних народів.

На західній Україні, а саме у Карпатах проживає багато великих та малих народів. У етнографічному плані – це найбільша зона на Україні, яка відрізняється багатством та своєрідністю культури. Одяг, хореографія та музичний супровід різних район яскраво відрізняється один від одного.

Історія Гуцульщини досліджувалась етнографами, священиками, вченими, вчителями, музикознавцями, мистецтвознавцями, які ставили за мету дізнатися найцікавіші сторінки історичного минулого цього краю. Серед них помітним вкладом відзначаються С. Витвицький, Л. Гарматій, В. Шухевич, В. Гнатюк, О. Маковей, О. Петров, Ю. Яворський, Ф. Вовк, М. Домашевський, В. Грабовецький, Д. Гоберман, чех Ф. Ржегорж, австрієць Гаке, німець Р. Кайндль та багато інших [14, с. 284].

Про цей край і його людей написано найбільша кількість творчих доробків митців, дослідників етносу України. Повість Тіні забутих предків М. Коцюбинського і фільм С. Параджанова за цим твором, вірші, оповідання та повісті Ю. Федьковича, І. Франка, Г. Хоткевича, О. Кобилянської, М. Стельмаха, польського письменника С. Вінченца, численні картини К. Устияновича, І. Труша, А. Кульчицької, Й. Бокшая, А. Монастирського, І. Куриласа та ін. були створені відповідно до етнічно-історичних подій цього краю.

Дуже приваблює краса та самобутність танців прикарпатських гуцулів. Так як цей район здебільшого не є прикордонним, його танці менш за все зазнали впливу танцювальних культур інших країн.

Тема – Характеристика танцювальної культури Гуцульщини;

Мета – полягає в обґрунтуванні характеристик танцювальної культури Гуцульщини та його сценічного впровадження.

Завдання. Для досягнення мети ми визначили наступні завдання :

- дослідити та проаналізувати історичну основу твору;
- сформулювати мотиваційну частину твору;
- скласти лібрето номеру;
- визначити архітектоніку постановки;
- зробити ідейно-тематичний аналіз;
- визначити дійових осіб та виконавців;
- проаналізувати музичну основу твору;
- розробити костюми;
- охарактеризувати композиційний план та використані рухи;
- розробити композицію танцю;

Об’єкт дослідження – обряди, звичаї та традиції танцювальної культури Гуцульщини;

Предмет дослідження – особливості лексичної та композиційної складових гуцульських танців у варіантах сценічного застосування.

Методи дослідження – діалектичний метод, збір інформації, вивчення джерел, систематизація, метод аналізу, синтезу та поетапності.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів (перший розділ містить два, другий шість, а третій чотири підрозділи), висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТВОРУ

1.1. Історична основа

Хореографічна культура Західного регіону України зазнала впливу молдавської, угорської, словацької, польської та румунської танцювальних культур, і ввібрала в себе деякі їх риси.

Помітне місце в традиційно-побутовій культурі гуцулів займає народний танець. В Західній Україні здавна на фоні інших виділилося три великі етнографічні групи населення: гуцули, бойки та лемки. У танцях цих малих народностей багато спільного у композиційній структурі та прийомах виконання танців, але водночас в них дуже відрізняється манера виконання рухів, їхня морфологічна конструкція [6, с. 254].

Найбільша з етнографічних груп Західної України – це гуцули, які проживають в основному у Прикарпатті (Івано-Франківська область), у невеликій зоні Закарпаття (Рахівський район) та на Буковині (Чернівецька область). Гуцульські танці менш за все зазнали впливу танцювальних культур інших країн. Протягом XIX–XX ст. ці танці існували без супроводу; у поєднанні із замовлянням, з піснею під гру скрипки чи інструментального ансамблю; як інструментальна форма з приспівками.

Обрядовий пласт народного танцю Гуцульщини ділиться на танці, пов'язані з календарними і сімейними звичаями та обрядами. Календарні танці виконували магічно ритуальну роль. У зв'язку з тваринницьким напрямом господарства, специфікою календарного розподілу господарських занять пастухів, чабанів – тривалим перебуванням влітку

на високогірних пасовищах, масові обряди і свята з танцями проходили переважно в зимово-весняний період [5, с. 211].

У народних святах, пов'язаних зі зміною фаз сонця, важливе значення мають танці, які виконуються в обрядовому варіанті як «рух по колу вправо» і імітують хід небесних світил (сонця). Це такі гуцульські танці як «коло», «колесо», «кругляк», «кочело». Їх виконують не тільки у календарних обрядах, а й у сімейних, пов'язаних із вірою в магію кола як оберегу.

Свої назви вищезазначені танці отримали від головної фігури – «кола». У колядних звичаях гуцулів першим можна вважати ритуальний танець колядників, що наближаючись до садиби та до входу – хати, починають поважно іти «плесом». Під звуки трембіти колядники «три рази плетучи, йдуть до хати і назад», вшановуючи тим самим домашнє вогнище, «оседок».

Весняні ігри були більшою мірою характерними для обрядовості чоловічих вікових груп. Їх виконували на Великдень після поминання померлих на церковному подвір'ї або безпосередньо біля могилок.

Переважна більшість їх є іграми, в яких вироблялись навички, що мали практичне застосування у повсякденному житті. [7, с. 520].

Обрядові танці супроводжували також сімейний побут гуцулів. Найбільше звичаїв, пов'язаних з танцями, зберегла весільна гуцульська обрядовість. Танець дружби і дружки, танець молодого подружжя в колі весільних гостей, танець дружби і молодої, танець, який виконувався у «пропій весільний» мав завершальне значення. Молодий підходив до вкритих скатеркою трьох жінок: молодої, її матері та молодиці, «кидав гроші у миску, що тримали інші дві жінки, відкривав хустку, цілував свою жінку і брав її в танець». Ці обрядові танці, як пережитки минулого, зафіксовані у етнографічній літературі і є реліктовими, проте позаобрядові, розважальні танці представлені на Гуцульщині багатьма

різноманітними видами і формами. Відрізняючись більш розвиненими виражальними засобами, особливостями виконання і побутування, розважальні танці за своїм походженням і специфікою мають відмінний від обрядових характер.[3, с. 254].

У масових і сольних танцях брали участь молодь і дорослі. Дуже часто затанцьовували чоловіки у колі, а згодом кликали у танець жінок. Музиканти грали мелодії танців у певному порядку, у кожній місцевості існував свій, звичаєм встановлений порядок танців. Танцювали під гру скрипки, дудки, дрімби чи інструментальної капели. Різноманітним танцям, поширеним у регіоні, гуцули давали конкретні назви («коло», «рівна», «висока», «трясунка», «пів-торак», «чабан»). Ці танці виникли від однойменних обрядових, втратили свою прадавню функцію, і стали окремими частинами нових танців гуцулів, дво-, три- чи багаточастинних, будова яких об'єднує коломийкові танці у встановленій традицією послідовності їх виконання. Раніше ці танці виконували тільки чоловіки, а зараз беруть участь і жінки, і молодь.

Новіші коломийкові танці відрізняються більш розвиненими формами, завдяки поєднанню кількох давніх танців простих форм. Розвинена й ускладнена їх внутрішня структура поєднує давні і новіші елементи гуцульських танців, серед яких найважливіший – «коло», поряд з ним виступає фігура «ряд», «зірниця», а також танцювання в колі парами і «міст», тобто елементи не тільки різних гуцульських давніх танців, але і танців загальнопоширених.

Головні кроки також ускладнені, порівняно з кроками обрядових танців. У своїй будові вони поєднали три головні кроки «тропіт», «переплітуха» (перехрещення ніг) і «гайдук» (викид ноги), із застосуванням кроків «ножички», «мережка».

Велика група танців, поширених на Гуцульщині, має ознаки і коломийки і козачка, тобто двочастинна їх будова спочатку ідентична

коломиївким мелоритмам, а у другій частині – козачковим, відповідно названим гуцулами «рівна» і «до гори». Інколи в цих танцях виникає третя частина внаслідок приєднання до попередніх танцю «півторак». Є багато виконавських варіантів та назв коломиїково-козачкових танців («Верховина», «Гайдук», «Гуцулка»).

Найбільш типовою для коломиїково-козачкових структур є «гуцулка», або «простий данець», «перший данець». Танець починається вступом, розводом танцю – чоловіки в колі танцюють кроком «рівна». Далі чоловіки беруть собі пару і танцюють першу коломиїкову частину в колі кроками «рівна», «крутитися», «тропіт». У другій частині в швидкому темпі козачкових мелодій беруть участь також всі учасники, рухаючись кроками «гайдук», «голубці щібати», тільки вже не в колі, а парами, з сольними виступами та вигуками танцюристів.

Танець – невід’ємна частиною життя народу, він збагачує його духовну культуру, виразно зображає особливості етнічної історії, традицій, формує його естетичний смак та художнє мислення.

Жодна урочистість, сімейна чи громадська не обходиться без танцю. Змінився світогляд народу і танці втратили своє первісне магічно-ритуальне значення. Зараз у кожному селі існує свій інструментальний ансамбль, який застосовує інструменти як давні, не фабричного виробництва (сопілки, «гуцульські цимбали»), так і нові (баян, акордеон, а також електроакустичні).

Гуцули зберегли основні структури українських танців але ж створили свої власні особливі хореографічні риси. Це обов’язкові притупи, підскоки, дрібні переступання, висока, присядка-гайдук, свердло, тропіток та інші рухи, не притаманні в такому вигляді танцям інших регіонів. І чоловічі, і жіночі танці гуцулів здебільшого є масовими. За характером руху – це швидкі, жваві, веселі та

темпераментні танці, характерною особливістю яких є наявність контрастних рухів.

Хореографічні виражальні засоби гуцульських танців лаконічні, але яскраві. Ці танці є «танцями ніг» – рухи рук в них обмежені. Найдрібнішою виражальною одиницею є кроки, рухи яких, виконуючи роль мотиву у системі пластичної виражальності, повторюючись на танцювальній площині безліч разів, формують фігури танцю. Орнаментальність гуцульського танцю і сьогодні залишається основою формотворення нових варіантів.

1.2. Мотивація

Ще маленькою я побувала на Західній Україні. У моїй пам'яті назавжди закарбувались мальовничі картини цього краю, його фольклор, зокрема обрядові пісні, казки, легенди, перекази, а дитяча уява домальовувала цікаві образи. Подорослішав, я дізналась, що про цей край і його людей багато написано у художній літературі, знято фільмів, написано картин. Цей край приваблює величною красою самобутнього народного мистецтва. Гуцульщина вражає яскравою мальовничістю, а хореографічне мистецтво цього краю -багатством різновидів технічного виконання, оригінальністю орнаментальних композицій, образів і мотивів.

Для нашої роботи ми обрали гуцульський танець «Гуцулка». Багато разів дивилась цей номер у постановці різних колективів («Гуцулія, «Чорногора», «Первоцвіт та ін.), і завжди ця постановка була наповнена насиченою дрібною лексикою, швидкими рухами, колоритом, побудовою фігур, кругових рухів та притупів, що створюють неймовірний танцювальний вир на сцені. На основі особливості цього

танцю надзвичайно цікаво створити хореографічний номер. Найбільш колоритною та відповідною до національних традицій ця постановка була у виконанні Івано-Франківського національного академічного Гуцульського ансамблю пісні і танцю «Гуцулія».

Цей знаменитий колектив було засновано у 1939 році відомим українським композитором Ярославом Барничем. Дуже важливу роль відіграє цей ансамбль у відродженні надбань національної культури та художньої спадщини українського народу. Збираючи по крупицях фольклорний матеріал, обробляючи його, створюючи нові пісні, танці та театралізовані постановки з життя Гуцульщини, ансамбль таким чином пропагує гуцульську народну творчість.

За період свого існування ансамбль пісні і танцю «Гуцулія» провів понад десять тисяч концертів як на Батьківщині так і за її межами. Українські діаспори, які протягом багатьох десятиріч існують на теренах таких держав як Америка, Німеччина, Ізраїль, Франція радо запрошують колектив до виступів, тим самим зберігаючи традиції етнічних українців.

Кожен танець на Гуцульщині наповнений живим настроєм за яким приємно спостерігати.

Отже, саме тому нами було обрано гуцульський танець. В постановці ми намагалися відтворити характерні рухи, малюнки, настрій, на декілька хвилин поринути у світ Гуцульщини та стати – гуцулами.

РОЗДІЛ 2

ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ

2.1. Лібрето

Дія відбувається на околицях гуцульського села на весіллі. Юнаки та дівчата, з метою розвеселитися, починають танцювати всіма очікуваний танець «Гуцулка». За традицією, він починається зі вступу. Хлопці, обираючи собі пару, заводять всіх у танок. У колі присутня більш досвідчена пара. Хлопець з дівчиною виходять у центр кола та демонструють свою майстерність, захоплюючи всіх присутніх. Пари виконують характерні рухи гуцульського танцю: притупи, підскоки, дрібні переступання, висока, присядка-гайдук, свердло, тропіток та інші. Найспритніші хлопці виконують рухи з барткою, тим самим демонструють свою спритність та заможність.

З прискоренням музичного супроводу, танцюристи показують свою технічну майстерність, коли музика сягає свого піку швидкості, номер завершується.

2.2. Архітектоніка номеру

Експозиція: на сцені з'являються хлопці та дівчата. Хлопці починають залицятися до дівчат. Вони відповідають чоловікам взаємністю та стають з ними в пару.

Зав'язка: хлопці демонструють свою майстерність перед дівчатами, а дівчата, не відстаючи від своїх кавалерів, показують на що здатні вони.

Розвиток дії: на середину кола виходить пара солістів (хлопець та дівчина) та починають хизуватися своєю майстерністю перед всіма присутніми.

Кульмінація: пари разом заходяться у нестримному танці.

Розв'язка: після закінчення загальної частини всі пари йдуть зі сцени.

2.3. Тема, ідея, стиль, жанр, форма, вид

Тема: гуцульський танець « Гуцулка »;

Ідея: показати усю майстерність, індивідуальність, виразність гуцульського танцю, збереження традицій цього народу;

Стиль: гуцульський танець;

Жанр: побутовий;

Форма: масова;

Вид: народний-сценічний танець.

2.4. Дійові особи та виконавці

Виконують студенти 2-4 курсів денної форми навчання:

2.5. Музична основа

Етнічна музика України «Гуцулка»

Музика на творчу роботу «Гуцулка».

Жанр – інструментальний;

Лад – мінорний та мажорний;

Форма –зі вступом та VIII частинами;

Кількість тактів – 228;

Музичний розмір – 2/4;

Темп – швидкий, в кульмінації прискорення та фінал максимально швидко;

Вид – комбінований;

Хронометраж – 3.17 хв.

Музичний квадрат по 16 тактів.

2.6. Опис костюму

Розробити стрій для нашого номеру нам допомогли: аналіз дослідницьких робіт істориків етнографів, перегляд ілюстрації до художніх творів, а також перегляд кінофільмів.

Отже, одяг гуцулів - практичний та зручний, з різноманітним орнаментом. Для нашої постановки ми обрали літній варіант вбрання.

Улітку чоловіки носили «крисаню» – повстяний капелюх чорного кольору. Верх його півкулястий, боки невисокі, доволі широкі криси, заломлені вгору. Крисаню обводили різнокольоровим вовняним шнурком. [11, с. 117].

Чоловіча сорочка на Гуцульщині коротка, покриває стегна. Комір, пазуху й манжетисорочки обводили вишивкою. Поділ сорочки викінчували мережкою білими нитками.

Штани гуцулів з доморобного сукна, прямого крою. Колір доморобного сукна був чорний або червоний. Поздовжнє зшиття і вставка закінчені декоративним швом. Верхній край штанів завернутий у рубець і крізь нього протягнений шнур, що притримує їх.

Гуцул підперізується широким шкіряним поясом – чересом, що застібається на три пряжки.

Взуття гуцула – постоли й капці. Постоли зроблені зі свинячої чи худоб'ячої шкіри. Щоб їх пошити, прямокутник шкіри завертають з усіх країв. Зовнішня сторона постолів злегка зморщена, перед задертий догори. У горішньому краї роблять дірки («обори»), крізь які просиляють довгі вузькі ремінці або вовняні шнури («волоки»). Ними прив'язують постіл до ноги й закручують кілька разів вище щиколотки.

Поверх гуцул одягає коротку свиту – сердак з доморобного чорного або червоного сукна. Всі шви сердака покриті стібками з кольорової нитки, спереду орнамент зі шнура жовтого, цеглястого й зеленого кольорів. Для прикраси додають китички з тієї ж кольорової нитки.

А також гуцули мали і інші важливі для них речі – це хустини, тобівки та топірці. Хустини, шовкові невеликі, ними обв'язували шию. Тобівка – шкіряна торбина на смузї ременю, густо оббита металевими прикрасами, яку носили через плече. Топірець – палиця з твердого дерева з мідною поперечкою, різьблена та прикрашена кораликами; зверху має вістря, немов сокира.

Вбрання жінок, починаючи з зачіски та головного убору, відрізняється від дівочої. Заміжня жінка завжди пов'язана. Такий звичай був по всій Україні. Хустки бували різної величини. Для щоденного вжитку – невеликі, а святкові мали край на півтора чи два метри. На хустках квітчастий малюнок у живих кольорах – червоному, жовто-гарячому, зеленому. [1, с. 327].

Для нашої постановки ми обрали дівочу зачіску. Дівчата розчісують волосся на дві сторони і заплітають одну або дві коси, закінчуючи їх кольоровою стрічкою.

Сорочки, шили з льняного або конопляного полотна. Звичайно вишивали комір, уставку і манжети. Пазуху і поділ сорочки обводили рубцем.

Сорочку зав'язували спереду шнурком із білих ниток.

Поясний одяг гуцулка обгортає запасками. Запаску обшивають шнуром, сплетеним з кольорових ниток. Передня запаска коротша від задньої і з-під неї видно трохи сорочку.

Підперізувались тканим вовняним поясом, завширшки 20-25 см, завдовжки 3 м,

Кептар робили з однієї овечої шкіри.

Вздовж прикрашали нашивками з кольорової шкіри, шнурів, шкіряної плетінки й металевих оздоб. Також багато прикрашена спина кептаря. Спереду вміщено дві кишені. Довжина кептаря – до стегон.

Взуття гуцулки міцне й тепле. Воно складається з вовняної онучі, вовняної панчохи і постолів.

Гуцулки обов'язково носили намисто пишне, багате й різноманітне.

До святкового одягу належали ще дрібниці, що їх дбайливо підбирали.

Шовкова узориста хустина з тороками. Жінка опоясувалася нею немов запаскою (поверх передньої запаски).

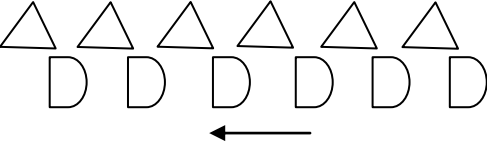

Білу хустинку, вишиту по краях, тримали в руці, ідучи до церкви чи в гостину.

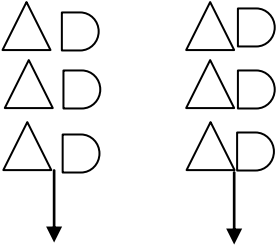
Торбина з вовняного матеріалу, обведена з обох боків крайкою, яку гуцулка носила через плече.

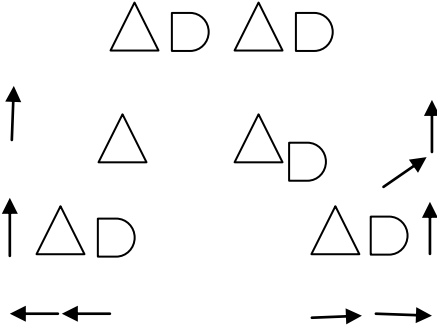

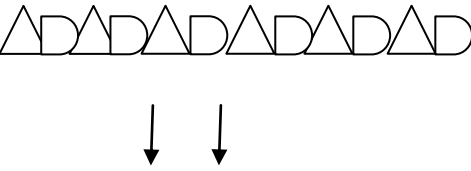
Звичайно сценічний стрій дуже відрізняється від повсякденного. Костюми для постановки ми робили з сучасних фабричних матеріалів, оздоблювали машинною вишивкою.

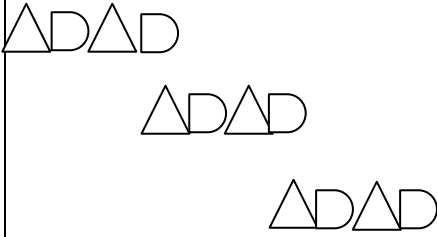
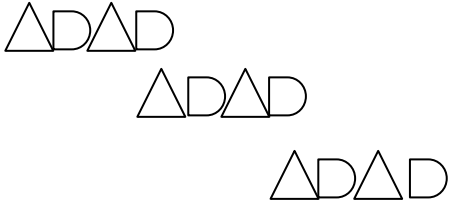
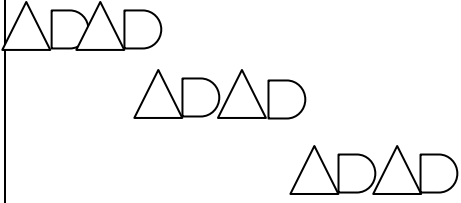
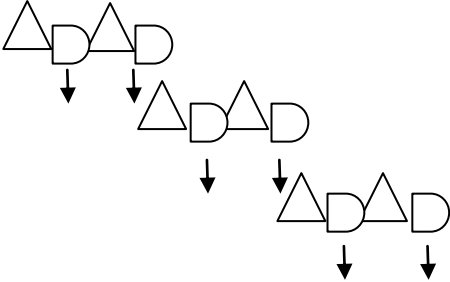
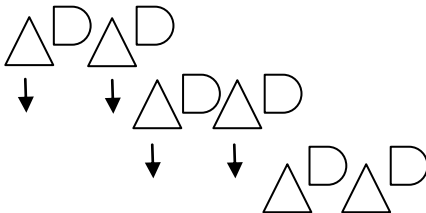
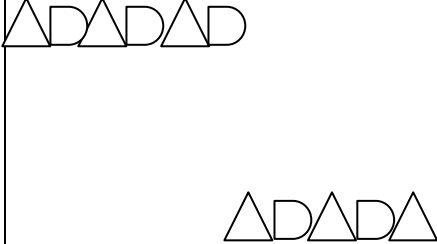
РОЗДІЛ 3 ЗАПИС ТАНЦЮ

3.1. Сценарно-композиційний план

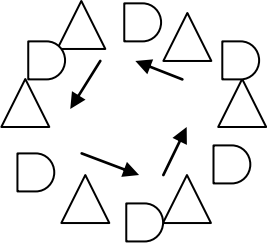
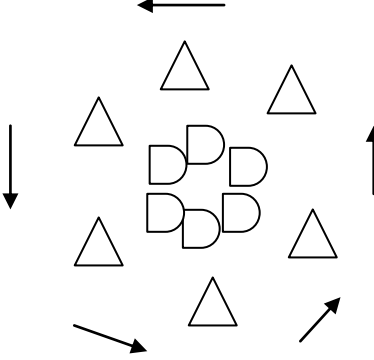

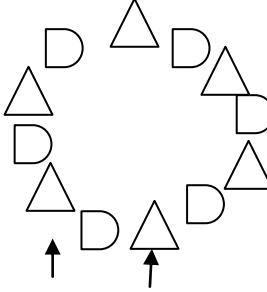
Сценарно-композиційний план	Такти	Малюнок	Опис дії
Експозиція	1-4	 <p>The diagram consists of two horizontal rows of six symbols each. The top row contains six upward-pointing triangles. The bottom row contains six circles. Below the circles, a horizontal arrow points from right to left.</p>	<p>Виконують танець шість пар (шість дівчат і шість хлопців). Дівчата стають одна за одною за останньою правою кулісою; хлопці також стають один за одним за останньою правою кулісою. Ті виконавці, які стоять у рядах першими, є ведучими.</p>
	4-8	 <p>The diagram shows a single horizontal row of eight symbols alternating between upward-pointing triangles and circles, starting and ending with a triangle.</p>	<p>Виконавці вишиковуються у лінію, дівчина</p>

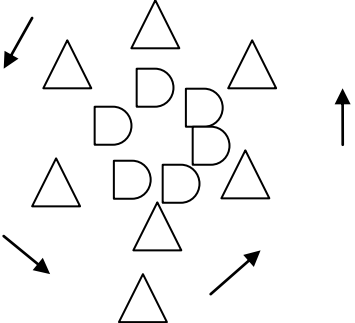
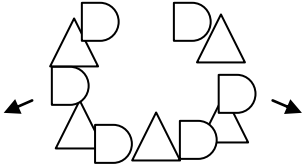
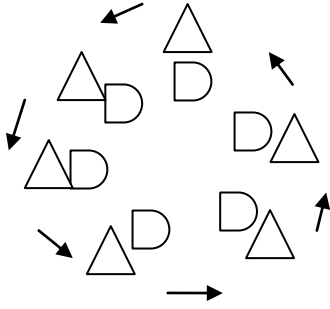
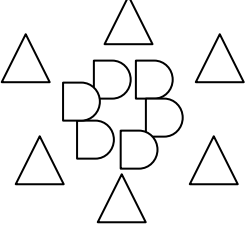
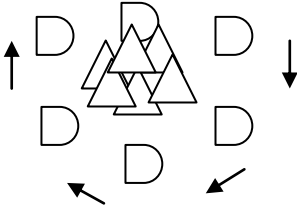
			кладає руки хлопцеві на плечі, а хлопець дівчині на талію.
	8-16		Хлопці і дівчата стають у пари та виконують на місці «дрібущки»

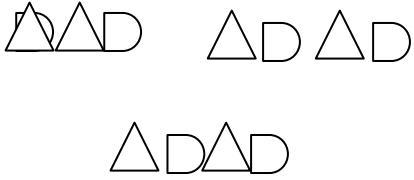
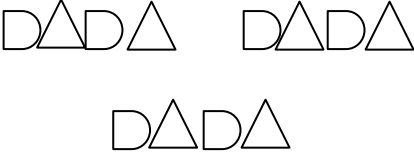
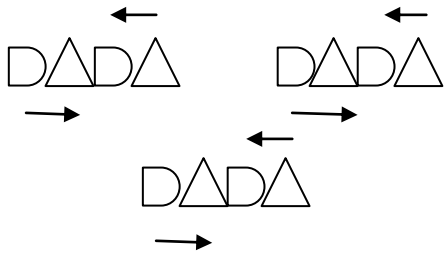
	16-20		Пари розбігаються по сторонам гуцульським бігом
	20-24		Виконуючи одну рівну лінію
	24-32		Хлопці і дівчата у парі просуваються вперед гуцульським кроком, на останні 4 такти дівчина робить один поворот

			під рукою у хлопця
32-40		Пари гуцулкою просуваються на діагональ	
40-48		Виконують спільну комбінацію	
48-52		Хлопці та дівчата по черзі викрикують та запрошують один одного до танцю	
52-60		Дівчата виконують дрібушки	
60-64		Хлопці виконують дрібушки	
64-68		Хлопці і дівчата виконують спільну дрібушку при цьому просуваючись	

			на лінії
	68-72		Пари просуваються плетінкою
	72-76		Виконують упадання у парах
	76-80		Пари просуваються плетінкою
	80-84		Виконавці утворюють 2 кола, хлопці тримають дівчаток за талії виконують упадання
	84-88		Хлопці піднімають дівчат та продовжують рух по колу
	88-92		Гуцулкою просуваються на коло

	92-96		Дрібним кроком пересуваються у колі
	96-104		Хлопці виконують зовнішнє коло, дівчата внутрішнє
	100-108		Розкриваючи коло заходять у одну рівну лінію, дівчата розходяться моталочкою, хлопці ібігунцем
	108-112		Виходять два солісти на цент інші хлопці та дівчата дрібними переступаннями просуваються вперед
	112-120		Продовжуючи цей рух виконавці і просуваються назад та роблять коло, солісти заходять у коло

	120-128		Хлопці та дівчата пересуваються по колу, дівчата у внутрішньому колі, хлопці у зовнішньому
	128-136 136-144	 	Виходячи з кола дівчата заходять у зовнішнє коло та стають у пари Хлопці і дівчата у парі просуваються вперед гуцульським кроком, на останні 4 такти дівчина робить один поворот під рукою у хлопця на останній такт заводять дівчаток у коло
	144-154		Хлопці виконують «бідуйнський» тримаючись за руки і викрикуючи
	154-160		Дівчата виходять з кола, хлопці будують фігуру

	160-164		Гуцулкою розкручуються на лінії
	164-180		Виконують спільну кобінацію
	180-196		Пари виконують фінальні оберти у парах

3.2. Умовні позначення

 – Дівчата

 –Хлопці

 – Дівчина солістка

 –Хлопець соліст

3.3. Запис композиції

№	Картинка	Такти	Секунди	Дійові особи
1	На сцені з'являються хлопці та дівчата	1-8	00.15	Шість хлопців та шість дівчат

2	Пари рухаються вперед будуючи колони.	8-16	00.21	Шість хлопців та шість дівчат
3	Виконавці по черзі розбігаються у різні сторони	16-24	00.27	Шість хлопців та шість дівчат
4	Пари тримаючи рівну лінію просуваються вперед	24-32	00.39	Шість хлопців та шість дівчат
5	Пари гуцулкою просуваються на діагональ	32-40	00.45	Шість хлопців та шість дівчат
6	Виконують спільну комбінацію	40-48	00.51	Шість хлопців та шість дівчат
7	Хлопці та дівчата по черзі викрикують та запрошують один одного до танцю	48-52	00.52	Шість хлопців та шість дівчат
8	Дівчата виконують дрібушки	52-60	00.59	Шість дівчат
9	Хлопці виконують дрібушки	60-64	01.02	Шість хлопців
10	Хлопці та дівчата виконують дві лінії та просуваються у протилежні сторони	64-68	01.04	Шість хлопців та шість дівчат
11	Пари просуваються плетінкою та міняються місцями	68-72	01.08	Шість хлопців та шість дівчат
12	Виконують упадання у парах	72-76	01.11	Шість хлопців та шість дівчат
13	Пари просуваються плетінкою	76-80	01.17	Шість хлопців та шість дівчат
14	Виконавці утворюють 2кола, хлопці тримають	80-84	01.19	Шість хлопців та шість дівчат

	дівчаток за талії виконують упадання			
15	Хлопці піднімають дівчат та продовжують рух по колу	84-88	01.28	Шість хлопців та шість дівчат
16	Гуцулкою просуваються на спільне коло	88-92	01.31	Шість хлопців та шість дівчат
17	Дрібним кроком пересуваються у колі	92-96	01.29	Шість хлопців та шість дівчат
18	Хлопці виконують зовнішнє коло, дівчата внутрішнє, пересуваються у протилежні сторони	96-104	01.38	Шість хлопців та шість дівчат
19	Розкриваючи коло заходять у одну рівну лінію, дівчата розходяться моталочкою, хлопці бігунцем	104-108	01.41	Шість хлопців та шість дівчат
20	Виходять два солісти на цент інші хлопці та дівчата дрібними переступаннями просуваються вперед	108-112	01.47	Шість хлопців та шість дівчат
21	Продовжуючи цей рух виконавці просуваються назад та роблять коло, солісти заходять у коло	112-120	01.53	Шість хлопців та шість дівчат
22	Хлопці та дівчата пересуваються по колу, дівчата у внутрішньому колі, хлопці у зовнішньому. Виходячи з кола дівчата заходять у зовнішнє коло та стають у пари	120-136	02.04	Шість хлопців та шість дівчат
23	Хлопці і дівчата у парі просуваються вперед гуцульським кроком по колу, на останній такт заводять дівчаток у коло	136-144	02.17	Шість хлопців та шість дівчат
24	Хлопці виконують «бідуйський»	144-154	02.29	Шість хлопців та шість дівчат

	тримаючись за руки і викрикуючи			
25	Дівчата виходять з кола, хлопці будують фігуру	154-160	02.33	Шість хлопців та шість дівчат
26	Гуцулкою розкручуються на лінії	160-164	02.48	Шість хлопців та шість дівчат
	Виконують спільну комбінацію	164-180	03.03	Шість хлопців та шість дівчат
	Пари виконують фінальні оберти у парах	180-196	3.13	Шість хлопців та шість дівчат

3.4. Опис комбінацій (за тактами)

Музичні такти	Опис руху
1-8	Хлопці та дівчата виходять з різних куліс: по парам дівчата попереду, хлопці позаду, виконуючи комбінацію: три кроки через півпальці, руки біля груді зігнуті у ліктях, робимо вистукування починаючи з правої ноги, зіскок на ліву ногу, робимо удар правою ногою, зіскок на праву ногу и удар лівою, притуп 3 рази. Комбінація повторюється ще раз.
8-16	Пари гуцульським кроком чотири рази просуваються у перед будуючи дві колони. Дівчата закидають праву ногу назад та роблять переступання нахилиючи корпус також назад, а хлопці у цей час виконують присядку 3 рази.
16-24	Пари по черзі нахилиються та розбігаються у протилежні сторони, будуючи одну рівну лінію.
24-32	Виконавці просуваються уперед гуцульським кроком, роблячи його чотири рази, нахилиються у парах, роблячи оберт на 360 ° та прокручуючи дівчину під рукою.
32-40	Пари роблять два рази гуцулку з акцентом наверх, тримаючись руками за лікті, потім чотири швидкі кроки у деміпліе з витягнутими руками, рух повторюється ще раз.

40-48	Хлопці та дівчата внутрішніми ногами один до одного роблять зіскок та ставлять ногу на каблук поперед себе, потім другу ногу, виконують плетінку та відкривають руки у другу позицію, роблять потрійний зіскок затримуючи ногу у повітрі та роблячи вистукування чотири рази міняються місцями. Дівчина проходить попереду, а хлопець позаду дівчини.
48-52	Дівчата викрикують «Гей» спираючись на ліву ногу та відкриваючи ліву руку на хлопця у другу позицію, хлопці у цей час стоять. Хлопці викрикують «Гоп» та повторюють рух з правої ноги, дівчата стоять. На три усі притупнули ногою, дівчата лівою, хлопці правою.
52-60	Дівчата виконують вистукування. Зіскок на ліву ногу, права нога піднімається до рівня passe, роблячи два переступання, рух повторюється ще раз. Починаючи у ліву сторону. Права нога дрібними переступаннями стає попереду повертаємо корпус у ліву сторону та нахиляємося до ноги, ліва нога робить переступання у праву сторону стаючи попереду, нахиляючи корпус у право. Зіскок на ліву ногу, права нога піднімається до рівня passe, роблячи два переступання, рух повторюється ще раз. Зіскок у другу паралельну позицію, збираючи ноги у повітрі та роблячи удар правою ногою.
60-64	Хлопці виконують вистукування. Крок на праву ногу на діагональ, лівою робимо удар п'яткою, два переступання, крок на ліву ногу на діагональ, удар п'яткою правої ноги, два переступання. Крок на праву ногу на діагональ, усією стопою робимо удар лівою ногою, два переступання, крок на ліву ногу на діагональ, удар усією стопою правої ноги,

	два переступання.
64-68	Усі разом крок на праву ногу переступання лівою ногою у перед, одна гуцулка та зіскок на п'яти.
68-72	Пари знаходяться у двох лініях та просуваються плетінкою у різні сторони.
72-76	Виконують упадання у парах, руки знаходяться на ліктях партнера.
76-80	Пари виконують плетінку у різні сторони тримаючись за руки.
80-84	Виконавці утворюють два кола по три пари. Тримаючи хлопці дівчаток за талії, а дівчаток руки знаходяться на плечах у хлопців. Виконують упадання по колу.
84-88	Хлопці піднімають дівчат та продовжують рух по колу.
88-92	Пари розкривають коло та пересуваються високою гуцулкою на спільне коло роблячи її вісім раз.
92-96	Танцюючі нахилиють корпус до низу та маленькими переступаннями просуваються по колу.
96-104	Дівчата заходять у внутрішнє коло, хлопці у зовнішнє. Хлопці нахилиючи корпус до низу руки відкриті у другу позицію, голова нахилиється за рукою виконують бігунець чотири рази, та чотири рази дрібні кроки. Рух повторюється. Дівчата у цей час у колі виконують упадання та по черзі закручуються під рукою.
104-108	Розкриваючи коло заходять у одну рівну лінію, дівчата розходяться моталочкою, хлопці бігунцем на останній такт роблять два притупи та беруться за руки корпус при цьому нахилиють до низу, голова піднята.
108-112	Два хлопці солісти виходять в перед та починають танцювати з бартками. Виконують 4 присядки, два підскоки

	на праву ногу, ліву піднімаємо до коліна. Чотири біги, чотири притупи правою ногою, присядка, закладка лівою ногою, два біг вперед та стрибок з розніжкою. Усі інші виконавці дрібними переступаннями просуваються вперед з нахиленим корпусом руки позаду, піднімаючи руки вперед.
112-120	Продовжуючи цей рух, виконавці просуваються назад та розриваються на велике коло. Солісти заходять до кола.
120-136	Дівчата пересуваються бігом по внутрішньому колу, хлопці по зовнішньому. Хлопці роблять удар правою ногою та повертаються у коло лицем нахиляючи корпус до низу та збираючи руки, відкриваючись повертаються спиною у коло та відривають руки, чотири біги. Дівчата виконують два підскоки по колу опускаючи корпус до низу виконуються чотири біги. На останній такт заходять у спільне коло.
136-144	Виконавці просуваються по колу гуцульським кроком роблячи його чотири рази, накланяються у парах роблячи оберт на 360 ° та прокручуючи дівчину під рукою. На останній такт зайти у маленьке коло, дівчата у середині кола, хлопці зовні.
144-154	Хлопці виконують «Бідуїнський» тримаючись за руки та викрикуючи «Гей Гоп», а дівчата виконують маленьке просування по колу. На останній такт хлопці розривають руки і дівчата виходять з кола.
154-160	Хлопці будують фігуру. Дівчата пересуваються по колу упаданням та роблять два підскоки у повороті. Рух при цьому прискорюється.
160-164	Пари гуцулкою розкручуються на лінії. Роблячи її вісім разів.

164-180	<p>Хлопці виконують присядку три рази на четвертий встають та роблять притуп викрикуючи «Гоп», дівчата у цей час роблять дрібні переступання правою ногою у ліву сторону три рази присідають у демі пліє роблячи хлопок, повертаються через праве плече та виконують чотири вистукування у повороті за спиною у хлопця. Рух повторюється з лівої ноги.</p>
180-196	<p>Пари припаданням роблять повний оберт, дівчата переходять до іншого хлопця обертами, хлопці у стрибку розкривають праву ногу та падають у присядку. Рух повторюється. Пари тримаються за талії та повертається дівчина попереду хлопця у ліво відкриваючи зовнішні руки, в право, в ліво, два млинці у перед, у хлопців присядка на праву ногу, дівчата закінчуються також стоячи на правій нозі, відкривають усі руки у другу позицію з викриком.</p>

ВИСНОВКИ

Дослідивши тему: «Характеристика танцювальної культури Гуцульщини», літературні джерела та створивши творчий номер ми дійшли до наступних висновків.

Гуцульський народ має свою багатовікову історію, яка знаходить своє відображення у танцювальних традиціях.

Лексика танців західних українців насичена різними за походженням якостями, бо на її території мешкає велика кількість людей інших національностей, які розмістилися в інших її районах, а також вона формувалась під впливом культур прикордонних країн.

Так, зокрема, хореографічна культура Західного регіону України, окрім рис, притаманних всім українським танцям, ввібрала в себе деякі риси молдавської, угорської, словацької, польської та румунської танцювальних культур.

Однак, слід зазначити, що в різних регіонах танці дуже відрізняються, починаючи від лексики та малюнку і закінчуючи характером та манерою виконання. Тому, при створенні танцювальної композиції, не професійно довільно переносити та використовувати певні рухи, які не відповідають танцювальній лексиці конкретної місцевості. Але можливе використання спільних прийомів та хореографічних рухів, які притаманні танцям всієї Західної України.

Взагалі танці зображали трудову діяльність народу, релігійну основу, веселощі та святкування. Вони виконувалися як на святах так і в домашній обстановці.

Ми змогли визначити традиційно загальні особливості хореографії цього регіону. Такими слід вважати: характерні принципи побудови малюнку (замкнені одне чи декілька кіл), використання дрібних рухів, які часто виконуються на одному місці, це обмежує танцювальне поле;

однаково побудовані бокові фігури, кругові рухи та притули протягом всього танцю формують симетрію.

Також ми сформулювали мотивацію твору. Яка полягала в ознайомленні з роботами балетмейстерів, що ставили гуцульські танці, і бажанням на основі особливості танцювальної лексики Гуцульщини створити хореографічний номер, який буде наповнений живим настроєм, відтворити характерні рухи, малюнки.

Визначили архітектоніку номеру та особливості лексики хлопців та дівчат. Виходячи з цього можна сказати, що «Гуцулка» цікавий та різноманітний танець, щодо дрібної, оригінальної техніки виконавців.

Зробили ідейно-тематичний аналіз хореографічного твору, а саме визначили тему твору, ідею, стиль, жанр, форму та вид даного танцю.

Визначили дійових осіб та виконавців хореографічної постановки «Гуцулка». Номер виконують шість хлопців та шість дівчат. Виконавці – це студенти денної форми навчання другого, третього та четвертого курсів.

Також ми проаналізували музичну основу твору. Жодне свято Гуцульського народу не обходиться без музики. Музика одна з основних традицій та особливостей цього народу.

Ми розробили жіночі та чоловічі костюми, визначили їх особливості, основну кольорову гаму.

Охарактеризували композиційний план та використані рухи, розкривши лексику даного народу.

Розробивши композицію танцю та створивши на його основі танцювальний номер «Гуцулка» можна сказати, що ми завершили та виконали всі завдання нашого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білан М., Стельмащук Г. Український стрій: Навч. посіб. / М.Білан, Г.Стельмащук. Інститут народознавства НАН України; Львівська Академія Мистецтв; Українська Академія Друкарства. – Львів, 2000. – 327с.
2. Василенко К.Ю. Український танець [Текст]: підручник / К.Ю. Василенко. -К.: ІПК ПК, 1997. - 281 с.
3. Голдрич, О.С. Барви Карпат [Текст] / О.С Голдрич. - Д., 1999. – 130с.: іл., нотн. текст.
4. Голдрич, О.С. Хореографія [Текст] / О.С Голдрич. - JL: Край, 2003 - 160 с.; 26 іл.
5. Гуменюк, А. Народне хореографічне мистецтво України [Текст] / А.Гуменюк.- К.: Видавництво Академії Наук Української РСР, 1963.
6. Герасимчук Р. Танці гуцульські. Т.5. Праці етнографічні / Р. Герасимчук. –Львів, 1939.
7. Голейзовский К.Я. Образы русской народной хореографии / К.Я.Голейзовский. – М.: Искусство, 1964. – 368 с.
8. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України / А.Гуменюк. – К., 1963. – 235 с.
9. Гуменюк А. Українські народні танці / А.Гуменюк. – К., 1962. – 360 с.
10. Гуцульщина. Історико-етнографічне дослідження // літературознавства та мистецтва, видавництво «Наукова думка», 1987. – 254с.
11. Етнографія України: навч. посібник / за ред. С.А.Макарчука.- Львів: Світ., 1994 – 520 с.

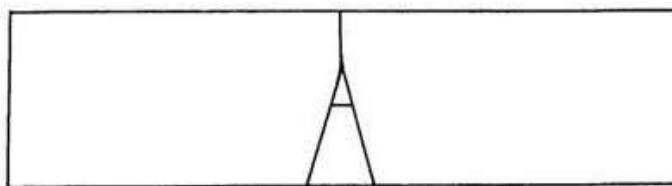
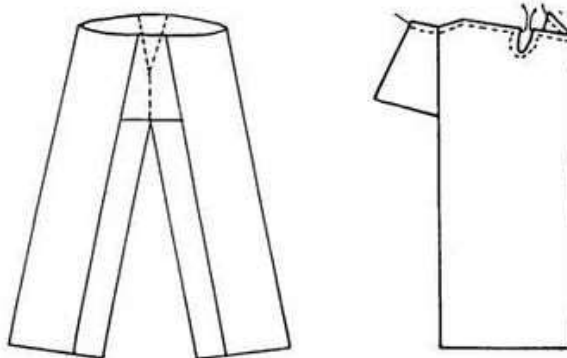
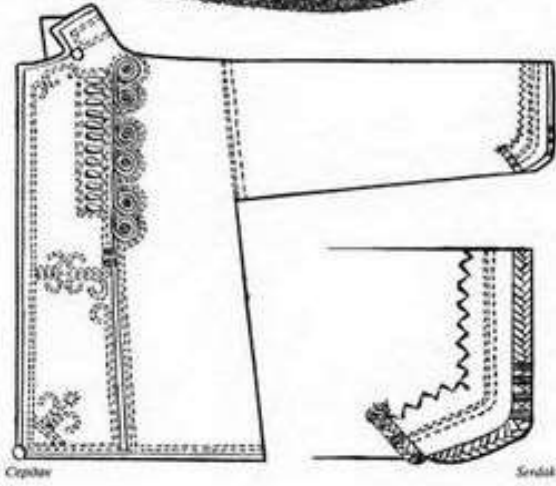
12. Демків Д. Ярослав Чуперчук: феномен гуцульської хореографії / Д. Демків. - Коломия: Вік, 2001. – 168с.
13. Коприва А. Т. Теорія походження орнаменту/ А.Т.Коприва// Вісник Технологічного університету Поділля (№5, Ч. 1). – Хмельницький, 2002. – С.20-22.
14. Маковский С. К. Народное искусство Подкарпатской Руси / С.К. Маковский.– Прага:Пламя, 1960. - С. 29-51.
15. Матусевич Н. Хореографічне мистецтво/ Н. Матусевич. – К.: Мистецтво, 1963. – 46 с.
16. Настюков Г. Народный танец на самодеятельной сцене/ Г. Настюков. – М.: Профиздат, 1976. – 64 с.
17. Народные – сюжетные танцы/ Сост. Л. Степанова. – М.: Сов. Россия, 1967. – 135с.
18. Народно-сценический танец. ч. 1 : учеб.-метод. пособие для средн. спец. и высш. учеб. заведений искусств и культуры. – М.: Искусство, 1976. – 224 с.
19. Ніколаєва Т. Історія українського костюму / Т.Ніколаєва. - К.:Либідь, 1996. – 117 с.
20. Роговик Л. Психологія танцю / Л. Роговик. - К.: Главник, 2007. - 304с.
21. Станішевський Ю. Український радянський балетний театр/ Ю. Станішевський. – К.: Музична Україна, 1975. – 201с.
22. Стасько Б., Марусик Н. Роман Гарасимчук та його автентичні «Танці гуцульські» / Б. Стасько, Н. Марусик. - Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2010. – 284с.
23. Смирнов І. Мистецтво балетмейстера/ І. Смирнов. – М.: Просвещение, 1986. – 171 с.

24. Стуколкіна Н. Чотири екзерсиса. Уроки характерного танцю / Н. Стуколкіна. – М.: Всеросійська театральна спілка, 1972. – 399 с.
25. Словник символів культури України / За заг. ред. В.П.Коцура, О.І.Потапенка, М.К.Дмитренка. - К.: Міленіум, 2002. – 260с.
26. Суриць О. Все о балете/ О. Суриць. – М-Л.: Музика, 1966. – 96 с.
27. Тараканова А. Все про танець. Довідник / А. Тараканова. – Кіровоград.: Кіровоградський обласний центр народної творчості, 1999. – 87 с.
28. Ткаченко Т. Робота з танцювальними колективами / Т. Ткаченко. – М., 1958. – 154 с.
29. Ткаченко Т. Народні танці / Т. Ткаченко. – М.: Мистецтво, 1975. – 395 с.
30. Худеков С. Искусство танца. История. Культура. Ритуал / С. Худеков. – М.: ЭКСМО, 2010. – 540 с.
31. Худеков С. Всеобщая история танца / С. Худеков. - М.: Эксмо, 2009. –609с.
32. Шевченко В. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України / В. Шевченко. – К.: ДАКККіМ, 2006. – 367 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Чоловічий костюм

Крій штанів

Pants pattern

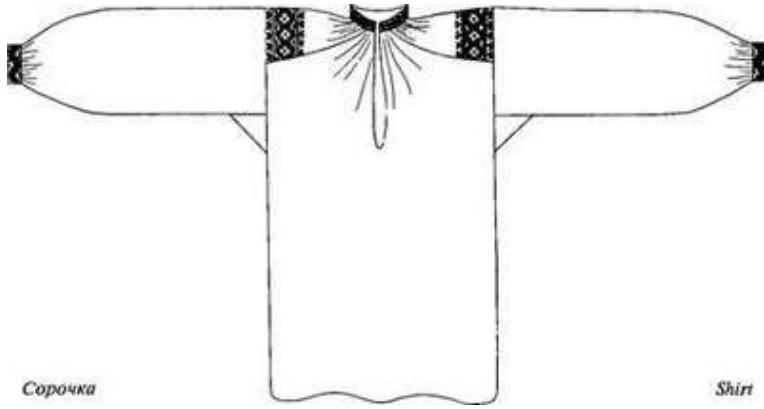
Додаток Б

Чоловічий костюм

Додаток В

Жіночий костюм

Сорочка

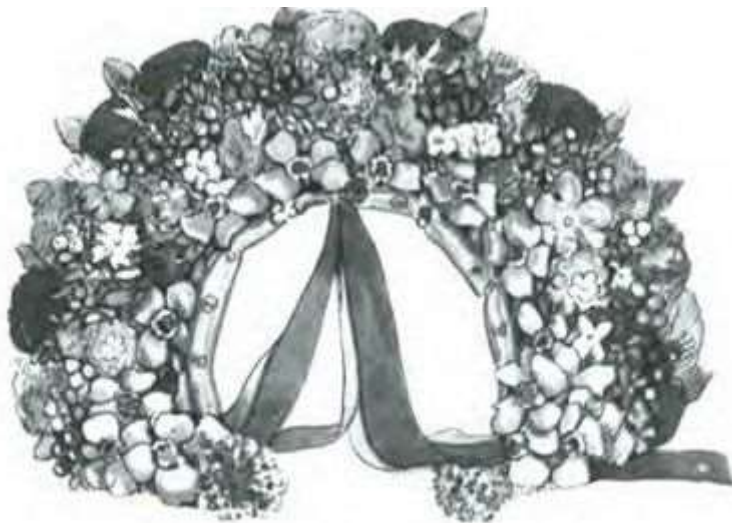
Shirt

Запаски

Zapasky

Весільний вінок — О. Кульчицька

Wedding Wreath by O. Kulchytzka

Додаток Г

Жіночий костюм

